

Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 31.08.1992, sp. zn. 7 Co 4/92, ECLI:CZ:NS:1992:7.CO.4.1992.1

Číslo: 24/1993

Právní věta: Nesouhlas odpůrce se zpětvzetím návrhu na zahájení řízení, k němuž došlo v době od vydání platebního rozkazu do skončení lhůty k podání odporu odpůrcem, aniž by však byl odpor podán, je neúčinný, neboť ve věci nebylo jednáno (§ 211 a § 96 odst. 3 o.s.ř.) V takovém případě, nejsou-li dány podmínky uvedené v ustanovení § 1173 odst.2 o.s.ř., odvolací soud bez rozhodování o připuštění zpětvzetí návrhu na zahájení řízení zruší platební rozkaz podle ustanovení § 208 o.s.ř., řízení zastaví a rozhodne o nákladech řízení.

Soud: Nejvyšší soud ČR

Datum rozhodnutí: 31.08.1992

Spisová značka: 7 Co 4/92

Číslo rozhodnutí: 24

Číslo sešitu: 3-4

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Náklady řízení, Odvolání, Platební rozkaz, Zpětvzetí návrhu, Zpětvzetí žaloby

Předpisy: 99/1963 Sb. § 173
§ 208

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Platebním rozkazem městský soud v Praze uložil odpůrkyni do 15 dnů navrhovateli zaplatit 476 Kčs (příspěvek z autorských odměn) a náklady řízení ve výši 200 Kčs, nebo aby v téže lhůtě podala proti platebnímu rozkazu odpor. Po vydání platebního rozkazu, ještě ve lhůtě k podání odporu - aniž odpůrkyně odpor podala - vzal navrhovatel zcela zpět návrh na zahájení řízení. Městský soud v Praze poté předložil věc k rozhodnutí bývalému Nejvyššímu soudu České republiky jako soudu odvolacímu.

Nejvyšší soud České republiky svým usnesením uvedený platební rozkaz zrušil a řízení zastavil. O nákladech řízení před soudy obou stupňů rozhodl tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu těchto nákladů.

Z odůvodnění:

V otázce jaké účinky občanský soudní řád spojuje se zpětvzetím návrhu na zahájení řízení, stane-li se tak ve lhůtě k podání odporu proti platebnímu rozkazu (aniž by přitom odpor byl podán), v praxi soudu převažuje názor, že nejde-li o případ uvedený v ustanovení § 173 odst. 2 o. s. ř., může v uvedené situaci platební rozkaz zrušit jen odvolací soud za použití ustanovení § 208, § 211 a § 96

odst. 3 o. s. ř.

Novela občanského soudního řádu (zákon č. 519/1991 Sb.) se významně dotkla těch ustanovení, která upravují dispozitivní úkony účastníků řízení. Dosavadní neúměrná kontrola těchto úkonů soudem byla omezena ve prospěch volnosti účastníků v dispozici s řízením a s jeho předmětem. V souladu s touto zásadou novela především opustila hlediska zájmů společnosti při rozhodování soudu o změně žaloby, o zpětvzetí žaloby a při schvalování soudního smíru (ustanovení § 95, § 96 a § 99 o. s. ř.). Těmto změnám v řízení před soudem prvního stupně odpovídá i úprava dispozičních úkonů účastníků v odvolacím řízení (zejména ustanovení § 207 a § 208 o. s. ř.).

Postup soudu v případě, kdy dojde k zpětvzetí návrhu na zahájení řízení v době, kdy již rozhodl soud prvního stupně, ale jeho rozhodnutí dosud nenabýlo právní moci, občanský soudní řád 1) upravuje v ustanovení § 208. Pro tento případ určuje funkční příslušnost odvolacího soudu, který je povolán rozhodnout o připuštění zpětvzetí, zrušit rozhodnutí soudu prvního stupně a zastavit řízení. Tato úprava funkční příslušnosti odvolacího soudu je vyjádřením obecné zásady, že po rozhodnutí soudu prvního stupně nastávají devolutivní účinky ve prospěch rozhodování odvolacího soudu neohledně k tomu, zda účastník podal či nepodal odvolání. Rozhodnutí soudu prvního stupně proto může být odklizeno zásadně jedině soudem vyššího stupně. Zákon jen výjimečně připouští, aby sám soud prvního stupně odstranil své vlastní rozhodnutí (viz např. § 173 odst. 2, § 190, § 199 odst. 1 a § 210 o. s. ř.). Není proto důvodu – nastane-li situace předvídaná v ustanovení § 208 o. s. ř. – posuzovat funkční příslušnost soudu, případně právo navrhovatele vzít zpět návrh na zahájení řízení, odchylně, v závislosti na formě rozhodnutí, byť bylo toto rozhodnutí vydáno ve zvláštním zkráceném řízení. To platí tím spíše, že sám navrhovatel ani nemůže ovlivnit skutečnost, zda soud využije svého práva rozhodnout platebním rozkazem i bez výslovné žádosti (§ 172 odst. 1 o. s. ř.). Navrhovatelovo postavení a jeho oprávnění disponovat s řízením nemůže záviset na předem neočekávaném postupu soudu, tedy na tom, zda vydá platební rozkaz, či zda nařídí jednání.

Zvláštnost rozkazního řízení spočívající v tom, že soud rozhoduje bez jednání, se ovšem projevuje ve způsobu, jakým odvolací soud rozhodne o zpětvzetí návrhu v uvedené situaci. Požadavek, aby odvolací soud rozhodoval o připuštění zpětvzetí po zjištění stanoviska druhého účastníka totiž postrádá své opodstatnění tam, kde soud dosud ve věci nejednal. Zákon toto stanovisko vyjadřuje v ustanovení § 96 odst. 3 o. s. ř., když nesouhlas odpůrce se zpětvzetím návrhu považuje za neúčinný, jestliže ke zpětvzetí došlo dříve, než začalo jednání. Protože takovou situaci ustanovení § 208 o. s. ř. neřeší, je třeba za použití § 211 o. s. ř. přiměřeně použít zmíněné ustanovení § 96 odst. 3 o. s. ř.

Případný nesouhlas druhého účastníka (odpůrce) se zpětvzetím návrhu na zahájení řízení, k němuž došlo v době pro podání odporu odpůrcem, aniž byl odpor podán, je neúčinný od vydání platebního rozkazu do skončení lhůty k podání odporu, neboť ve věci nebylo jednáno (§ 211 a § 96 odst. 3 o. s. ř.). V takovém případě (nejsou-li dány podmínky uvedené v ustanovení § 173 odst. 2 o. s. ř.) odvolací soud, aniž rozhodne o připuštění zpětvzetí návrhu na zahájení řízení 2) , zruší podle ustanovení § 208 o. s. ř. platební rozkaz, řízení zastaví a rozhodne o nákladech řízení.

Vycházeje z uvedených závěrů odvolací soud tu zrušil platební rozkaz soudu prvního stupně a zastavil řízení (§ 208, § 211 a § 96 odst. 3 o. s. ř.).

Rozhodnutí o nákladech řízení před soudy obou stupňů, za situace, kdy řízení bylo zastaveno, je odůvodněno ustanoveními § 146 odst. 1 písm. c) a § 224 odst. 1 o. s. ř.

Poznámky pod čarou:

1) zákon č. 99/1963 Sb. ve znění se změnami a doplňky vyhlášeném pod č. 501/1992 Sb. a ve znění zákona č. 24/1993 Sb.

2) Srov. k tomu i stanovisko uveřejněné pod č. 1/1993 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek.